

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

כרך יא, תש"כ

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

איש את רעהו חיים בלעו (אבות ג, ב)

ב"לשונונו לעם, תמוז-אב תשי"ט, עמ' ז, הובא ניקודי "איש את רעהו חיים בלעו".

אשכנזים ותימנים קוראים בלעו, וכן נראה מפי אבות המיוחס לרשי: "כל אחד ואחד את חברו". מפי ספרדים שמעתי בלעו, וכן מנוקד במשניות מנוקדות דפ' קושטא, שנת ת"ד, בדפ' אמשטרדם ת"ו, בדפ' וויניציאה תצ"ז ובדפ' מנטובה תקל"ז. אף ר"ז יעבץ בסידור עבודת הלבבות: בלעו. על ניקודו של ר"י עמדין (לשונונו לעם, שם) מעיר ר"י סטנוב, ויעתר יצחק סי' ת"ג: "בלעו שוא קמץ חולם כמו שהורגלנו, והרב ז"ל (ר"י עמדין) כתב לאמר בלעו... והוא בלתי נכון כי האחד בולע והב' נבלע". נראה לי לנקד בלעו, כלומר זה את זה (פעולה הדדית), אבל נראה, שנכונה גרסת "בלענו". כך בכ"י קויפמאן ובכ"י פרמה ובמהדורת לו, וכן בספר מוסר לר' יוסף בן-יהודה ובמגן אבות לרשב"ץ דוראן. מובא בעבודה זרה דף ד ע"א, והעירני ידידי פרופ' ר"ש אברמסון, שבמסכת זו שההדיר מכ"י ביה"מ לרבנים בניו-יורק: "בלענו" (עי' שם עמ' 138). אף המאירי למסכת עבודה זרה, מהדורת אברהם סופר, עמ' 6: "איש את רעהו חיים בלענו". על כל פנים סיוע מכאן לניקוד בלעו, לשון רבים, וכבר הורגלנו לגרסת "בלעו", ובמהדורה עממית אין לשנות.